

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Моделі управління
конкурентоспроможністю**

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Моделі управління конкурентоспроможністю
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	к.е.н. Судук Н.В.
Контактний телефон викладача	+380972280838
E-mail викладача	nataliia.suduk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Знання особливостей дисципліни «Моделі управління конкурентоспроможністю» є невід’ємним елементом підготовки висококваліфікованих фахівців у різних галузях національного господарства України, а саме дозволяє більш ефективно використовувати інструментарій оцінювання та управління конкурентоспроможністю на різних рівнях управління.</p> <p>Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та практичними навичками оцінки та управління конкурентоспроможністю продукції (товарів, послуг), торгової марки, персоналу, підприємства, регіону, національної економіки та суб’єктів господарювання на міжнародному ринку.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Викладання навчальної дисципліни «Моделі управління конкурентоспроможністю» є вивчення сучасних методів оцінки, аналізу та моделей управління конкурентоспроможністю товарів та послуг, персоналу, підприємства, галузі, регіону, країни.</p> <p>Завданням дисципліни «Моделі управління конкурентоспроможністю» є формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо діагностики та управління конкурентоспроможністю на різних рівнях (товари та послуги, персонал, підприємство, галузь, регіон, країна), а також особливостей конкуренції на міжнародному ринку.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати: сутність конкуренції та конкурентоспроможності, сутність та властивості конкурентних переваг, стадії формування конкурентних переваг, методика оцінки та аналізу конкурентоспроможності товарів і послуг, сутність і значення конкурентоспроможності підприємства і основні чинники впливу на неї, методи діагностики конкурентної позиції і статусу сучасного підприємства, методи діагностики регіональної конкурентоспроможності, сутність та чинники формування конкурентоспроможності національної економіки, моделі управління конкурентоспроможності товарів та послуг, персоналу, підприємства, галузі, регіону, країни.</p> <p>вміти: діагностувати конкурентне середовище, аналізувати діяльність конкурентів, ефективно управляти конкурентними перевагами, досліджувати основні чинники конкурентоспроможності товарів і послуг, характеризувати індивідуальні особливості працівника і визначати його конкурентоспроможність, визначати конкурентний потенціал підприємства, ефективно управляти конкурентними ризиками, аналізувати і оцінювати міжнародну конкурентоспроможність підприємства, готувати пропозиції щодо підвищення рівня конкурентоспроможності суб’єктів конкуренції у сучасних умовах господарювання, застосовувати моделі управління конкурентоспроможності товарів та послуг, персоналу, підприємства, галузі, регіону, країни.</p>	
4. Компетентності	
<p>ПК. Здатність визначати та розв’язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.</p> <p>ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб’єктів та пов’язаних з цим управлінських рішень.</p> <p>СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.</p>	

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
 СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

5. Результати навчання

РН-1.Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
 РН-2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
 РН-7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
 РН-11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
 РН-13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	заочна
лекції	30 год	
практичні	30 год	
самостійна робота	120 год	

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	051 Економіка	2	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, Год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Конкуренція та конкурентоспроможність. Конкуренція: сутність і види. Конкуренція як рушійна сила ринку. Загальне поняття конкурентоспроможності та її ознаки. Ієрархічність конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність, її різновиди, їх взаємозалежність і взаємообумовленість.	Лекція, практичне заняття	[1,4-6]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 10 год	0,05	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Конкурентне середовище. Сутність конкурентного середовища. Основні складові конкурентного середовища . Класифікація конкурентного середовища. Модель п'яти сил конкуренції в галузі. Розподіл ринкових часток між конкурентами. Рентабельність	Лекція, практичне заняття	[1, 4-6]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 10 год	0,05	До наступного заняття за розкладом

<p>ринку. Аналіз діяльності конкурентів. Типологізація конкурентів. Схема аналізу профілю конкурента. Структура аналізу діяльності конкурентів. Основні види бенчмаркінгу. Етапи процесу бенчмаркінгу.</p>					
<p>Тема 3. Управління конкурентними перевагами об'єктів конкурентоспроможності. Сутність та співвідношення понять “ринкові чинники успіху”, “ключові компетенції”, “конкурентні переваги”. Властивості конкурентних переваг. Поняття конкурентної переваги. Види конкурентних переваг. Джерела конкурентної переваги. Стадії формування конкурентних переваг. Чинники втримання конкурентних переваг. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Класифікація й сутність основних методів управління конкурентними перевагами. Методи аналізу конкурентних переваг. Управління конкурентними перевагами. Напрямки і фактори досягнення конкурентних переваг низьких витрат.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-6]	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до практичного заняття.</p> <p>10 год</p>	0,05	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 4. Моделі управління конкурентоспроможністю продукції (товарів, послуг). Основні критерії конкурентоспроможності продукції (товарів, послуг). Чинники конкурентоспроможності продукції (товарів, послуг). Критерії конкурентоспроможності продукції (товарів, послуг). Методи оцінки конкурентоспроможності</p>	Лекція, практичне заняття	[1,4-8]	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до практичного заняття.</p> <p>24 год</p>	0,17	До наступного заняття за розкладом

<p>продукції (товарів, послуг). Якість товару – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності. Комплексний підхід до підвищення якості на конкурентоспроможності продукції, концепція якості продукції в системі внутрішньо фірмового управління, загальна схема оцінювання конкурентоспроможності. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару. Основні методи та способи підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг на ринку. Оптимізація співвідношення ціни, якості та обслуговування як основна мета управління конкурентоспроможністю продукції (товарів, послуг).</p>					
<p>Тема 5. Моделі управління конкурентоспроможністю торгової марки. Оцінка конкурентоспроможності торгової марки: ідентифікація конкурентних переваг торговельної марки, розробка конкурентної карти ринку за результатами використання конкурентних переваг торговельної марки. Застосування інтегральної моделі для оцінки конкурентоспроможності торговельної марки.</p>		[1, 4-6]	<p>Опрацювати Лекційний Матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до Практичного заняття.</p> <p>20 год</p>	0,1	
<p>Тема 6. Моделі управління конкурентоспроможністю персоналу. Персонал і його роль в підвищенні конкурентоспроможності підприємства. Сутність конкурентоспроможності персоналу. Чинники формування конкурентоспроможності персоналу. Загальна характеристика підходів до оцінювання конкурентоспроможності персоналу.</p>	Лекція, практичне заняття	[1, 4-6]	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до практичного заняття.</p> <p>20 год</p>	0,1	До наступного заняття за розкладом

Управління конкурентоспроможністю персоналу. Сучасні напрями підвищення конкурентоспроможності персоналу.					
<p>Тема 7. Моделі управління конкурентоспроможністю підприємства.</p> <p>Поняття конкурентоспроможності підприємства. Чинники впливу на конкурентоспроможність підприємства. Аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Макрота мікроекономічні фактори конкурентоспроможності підприємства. Особливості оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Процес управління конкурентоспроможністю підприємства. Управлінські технології формування конкурентоспроможності підприємств. Оцінка конкурентного потенціалу підприємства. Конкурентні стратегії підприємства.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-8]	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до практичного заняття.</p> <p>26 год</p>	0,18	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 8. Моделі управління конкурентоспроможністю регіону.</p> <p>Конкурентоспроможність регіону і його складові та властивості. “Дерево” конкурентоспроможності регіону. Чинники забезпечення конкурентоспроможності територій. Модель “Коло” конкурентоспроможності регіону. Конкурентні переваги і їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіону.</p>	Лекція, практичне заняття	[1, 4-6]	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до практичного заняття.</p> <p>20 год</p>	0,1	До наступного заняття за розкладом

<p>Методика формування конкурентних переваг регіону. Впровадження і використання конкурентних переваг регіону. Методологічні підходи до дослідження конкурентоспроможності територій. Основні етапи розрахунку конкурентоспроможності. Складові оцінки конкурентоспроможності регіонів.</p>					
<p>Тема 9. Моделі управління конкурентоспроможністю національної економіки. Конкурентоспроможність національної економіки. Чинники національної конкурентоспроможності. компоненти національної конкурентоспроможності. Принципи оцінки конкурентоспроможності національної економіки. Ресурсний, факторний та рейтинговий підходи до оцінювання національної конкурентоспроможності. Методологічні основи порівнянь конкурентоспроможності національних економік. Програми підвищення рівня національної конкурентоспроможності. Напрями поліпшення конкурентоспроможності національної економіки. Пріоритетні напрями державного регулювання конкурентоспроможності національної економіки України. Кластеризація економіки..</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[1, 4-6]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 20 год</p>	<p>0,1</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

Механізм побудови сучасного кластеру.					
<p>Тема 10. Моделі міжнародною конкурентоспроможністю суб'єктів конкуренції.</p> <p>Глобальна конкуренція та глобальна конкурентоспроможність.</p> <p>Оцінка конкурентоспроможності національної економіки.</p> <p>П'ятифакторна модель Портера для національної економіки.</p> <p>Альтернативні концепції конкурентоспроможності національної економіки. Специфіка країн з усталеною ринковою економікою, країн із трансформаційною економікою, країн, що розвиваються.</p> <p>Дев'ятифакторна модель конкурентоспроможності для нових індустріальних країн.</p> <p>Основні чинники підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Оцінка ступеня конкурентоспроможності національної економіки з визначенням умов і факторів, які можуть сприяти ефективній конкуренції, збільшенню експортного потенціалу держави.</p> <p>Управління конкурентоспроможністю підприємства на світовому ринку.</p> <p>Управління конкурентоспроможністю продукції на світовому ринку.</p>	Лекція, практичне заняття	[1, 3-6]	<p>Опрацювати лекційний матеріал (тестування)</p> <p>Підготуватися до практичного заняття.</p> <p>20 год</p>	0,1	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Екзамен 100 балівна – 50 балів протягом семестру (поточна успішність, тести в дистанційній формі) та 50 балів на екзамені. “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу та проводить її захист. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу.
Семинарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування з усіх лекцій (15 балів); – оцінка за роботу на практичних заняттях (15 балів); – оцінка за модульну контрольну роботу (10 балів); – оцінка за самостійну роботу (КСР) (10 балів); – екзамен (50 балів).
8. Політика курсу	
<ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових робіт, проходження тестування в дистанційній формі навчання, виконання індивідуальних творчих завдань; - опрацювання і підготовка до дискусій з приводу матеріалу, викладеного в хрестоматіях для самостійної роботи; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов’язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p>	

9. Рекомендована література

1. Балабанова Л.В., Кривенко, Г.В., Балабанова І.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. К. : ВД «Професіонал», 2019. 256 с.
2. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю. Ч. 1: Конспект лекцій з дисципліни для студентів. Д.: НМетАУ, 2019. 49 с.
3. Іванов Ю.Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток : монографія. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2018. 352 с.
4. Лупак Р.Л., Васильців Т.Г. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.
5. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / П'ятницька Г.Т., П'ятницька Н.О., Шумська С.С., Федорченко Н.В., Гелич А.О., П'ятницький Д.В. За заг. ред. д-р. екон. наук., проф. Г.Т. П'ятницької. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 700 с
6. Цибульська, Е.І. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 – Економіка / Е. І. Цибульська ; Нар. укр. акад. – Харків : Вид-во НУА, 2018. – 320 с.
7. Діденко Є.О., Жураківський П.І. Модель управління конкурентоспроможністю підприємства. / Ефективна економіка. 2017. № 5.
8. Сапрун Г.Г. Розробка моделі управління конкурентоспроможністю експортно-орієнтованих підприємств. / Молодий вчений. 2017. № 3 (43). С. 830-836.

Викладач _____ **Н.В. Судук**